

קורס מספר: 01.ב.290.3068

שנה"ל: 2010-11

ניהול בבריאות שנה ג': תהליכי הדרכה בארגוני בריאות

מרצה: גב' דלית וילהלם

החל מהמחצית השנייה של המאה העשרים אנו עדים לקצב שינויים ההולך וגובר המשפיע על כל תחומי חיינו. השינויים הרבים במעבר לכלכלת מידע ולטכנולוגיות מידע באים לידי ביטוי ביצירת ידע חדש ובהתיישנות מהירה של ידע קיים, בשינויים בשוק העבודה, בחברה ובמשפחה. שינויים אלו מלווים בעמימות ובאי ודאות ההולכים וגדלים. בתנאים אלו, שבהם מהירות השינויים ועצמתם אינם ניתנים לניבוי, היכולת של הארגון ללמוד היא קריטית. הלמידה חיונית ומרכזית להתפתחות ולשרידות של כל ארגון. כל ארגוני הבריאות מוצאים עצמם מתחרים על משאבים מצומצמים ומתמודדים בשינויים מהירים ומורכבים תוך שהם מנסים לשפר את איכות השרות שלהם.

מטרות הקורס הן:

1. להקנות למשתתפים ידע, מיומנויות ותפיסת עולם, לגבי אבחון והטמעת למידה ארגונית על מרכיביה השונים.
2. להתנסות בסימולציות ארגוניות המאפשרות הבנת התהליכים הדינאמיים המשפיעים על התנהגות צוות בארגוני בריאות תוך שהוא מתמודד עם קשיים, טעויות, טכנולוגיות מיומנויות וידע חדש.
3. לספק למשתתפים פורום לדיון ולפתרון דילמות ניהוליות, הצעות מן העבודה היומיומית בארגוני הבריאות.

מבנה הקורס:

הקורס יתנהל במתכונת סדנתית-התנסותית בשילוב חומר תיאורטי ולמידה מרחוק. לקורס שלושה מרכיבים – השתתפות בדיונים ופעילויות במסגרת סדנאות שתעביר המרצה, השתתפות בפעילות מקוונת בין חברי הקבוצה והמרצה ולמידת עמיתים שתבצע באמצעות הפעלות הדדיות. במהלך הסדנאות יתבצע ניתוח של מצביים ניהוליים במחלקות המעורבות בתהליכי שינוי מחד, והצגת דרכי ההתנהגות של המשתתפים כחברים בארגונים על ידי שימוש בסימולציות ניהוליות מאידך.

דרישות והרכב הציון:

1. השתתפות פעילה בכיתה (השתתפות שבועית באתר הקורס ובאתרים שונים על פי הנחיית המרצה והשתתפות בכיתה) – 10%
2. הצגת מאמר והפעלה בשיעור - 40%
3. פרויקט קבוצתי – 50%

נוכחות : חובה .

תכני הקורס ורשימת הקריאה

תאריך: 18.10.10

נושא השיעור ופריטים ביבליוגרפיים:

1. מבוא: מושגי ייסוד –

למידה ארגונית

למידת מבוגרים

למידה במקום העבודה

למידה מרחוק בשילוב טכנולוגיות מתקדמות

תאריך: 25.10.10

נושא השיעור ופריטים ביבליוגרפיים:

2. מאפייני למידה ארגונית ולמידה בארגוני בריאות

פרק 1 : מבוא ורקע תיאורטי http://www.tzafonet.org.il/kehil/shaal/maam_lmida_irgun.htm

Schulz, M. (2001) The Uncertain Relevance of Newness: Organizational Learning and Knowledge Flows. *The Academy of Management Journal*, Vol. 44, No. 4 (Aug.), pp. 661-681

Friedman, V. J. and Lipshitz, R. and Popper, M. (2005) The Mystification of Organizational Learning. *Journal of Management Inquiry*; 14; 19.

למידה ארגונית בארגוני בריאות

קורן, י. ויוגב ח. (2003) למידה מהצלחות ככלי מחולל תוצאות ומנוף לשינוי ארגוני

<http://www.tzafonet.org.il/kehil/shaal/lemidameachlahot.htm>

Lipshitz, R. & Popper, M. (2000) Organizational Learning in a Hospital. *Journal of Applied Behavioral Science* 2000; 36; 345.

 Carroll, S. and Edmondson, A. C. (2002). Leading organizational learning in health care. *Qual Saf Health Care*; 11: 51-56

Vassalou, L. (2001). The learning organization in health-care services: theory and practice. *Journal of European Industrial Training*, Volume 25, Number 7, pp. 354-365(12).

תאריך: 1.11.10

נושא השיעור ופריטים ביבליוגרפיים:

3. למידת מבוגרים - תיאוריות ומודלים

אנדרגוגיה¹ – יסודות בלמידת מבוגרים ובהנחייתם <http://www.education.gov.il/hadracha>

ברנדט, ר. למידה רבת עוצמה. www.branco weiss.org.il/upload/powerful%20learning.doc

Taylor, E. W. (2008) Transformative Learning Theory. *New Directions for Adult and Continuing Education*, vol 119 p 5-15.

Topping, K. J. (1996) The Effectiveness of Peer Tutoring in Further and Higher Education: A Typology and Review of the Literature Author(s): Source: *Higher Education*, Vol. 32, No. 3 Oct., pp. 321-345.

אסטרטגיות ומתודות ללמידה

Mergel, B. (1998) Instructional Design & Learning Theory. University of Saskatchewan
<http://www2.yk.psu.edu/~jlq18/506/Instructional%20Design%20by%20Mengal.pdf>

למידה במקום העבודה

Daley, B. J. (2000) Learning in Professional Practice. *New Directions for Adult and Continuing Education*, no. 86, chapter 4.

תאריך: 8.11.10

נושא השיעור ופריטים ביבליוגרפיים:

4. מחסומים ללמידה ארגונית

Tucker, A. L. and Edmondson, A. C. (2002) *why hospitals don't learn from failures*.
Harvard Business School

<http://www.hbs.edu/research/facpubs/workingpapers/papers2/0203/03-059.pdf>

Edmondson, A. C. (2004) Learning from failure in health care: frequent opportunities,
pervasive barriers. *Qual Saf Health Care*; 13.

Cannon, M. D. and Edmondson, A.C. (2005) Failing to Learn and Learning to Fail
(Intelligently): How Great Organizations Put Failure to Work to Innovate and Improve. *Long
Range Planning* 38, 299 e319.

Edmondson, A. C. (2004). Learning From Mistakes Is Easier Said Than Done. *Journal of
Applied Behavioral Science*; 40; 66.

תאריך: 15.11.10

נושא השיעור ופריטים ביבליוגרפיים:

5. דפוסי חשיבה בארגון

שינוי פרדיגמה – שינוי בחשיבה

חגי-ניב, א. חשיבה מערכתית, מערכות פתוחות ומערכות מורכבות: מתכון לשינוי בעולם מורכב.

www.niv.co.il/index.php?show=33816&popup=1

Hitt, W.D. (1995) The learning organization: some reflections on organizational renewal.
Leadership & Organization Development Journal, Vol. 16 No. 8, pp. 17-25

ידע בארגון

Choo, W. C. (2001). The knowing organization as learning organization. *Education +
Training*, Volume 43 . Number 4/5 pp- 197±205.

Carnegie, A. (2000). How does knowledge management influence innovation? *Journal of Knowledge Management*, Volume 4 . Number 2 .pp- 87±98.

בטיחות

Wilson, K. A. & Burke, C. S. & Priest, H. A. & Salas, E. (2005). Promoting health care safety through training high reliability teams. *Quality and Safety in Health Care*; 14 :303-309.

Alonso, A. & Baker, D. & Holtzman, A. & Day, R. & King, H. & Toomey, L. & Salas, E. (2006). Reducing medical error in the Military Health System: How can team training help? *Human Resource Management Review*, Volume 16, Issue 3, September, Pages 396-415.

Nieva, V. F. & Sorra, J (2003). Safety culture assessment: a tool for improving patient safety in healthcare organizations. *Qual Saf Health Care*; 12(Suppl II):pp:17–23.

Blegen, M. A. & Pepper, G. A. & Rosse, J. (2005). Safety Climate on Hospital Units: A New Measure . *Advances in Patient Safety: Vol. 4*, 429-443.

הצגת מאמרים והפעלת הקבוצה על ידי הסטודנטים

תאריך: 22.11.10

נושא השיעור ופריטים ביבליוגרפיים:

6. תקשוב כטכנולוגיה ללמידה ארגונית בארגוני בריאות

נבות, ע. (2001) למידה מבוזרת: סינכרונית מול א-סינכרונית . אוניברסיטת בר-אילן

http://www.biu.ac.il/bar-e-learn/mehkar_akiva.htm

תכנית למידה מתוקשבת קבוצתית לרופאי משפחה בשירותי בריאות כללית: ממצאי הערכה

Kamel Boulos, M. N & Maramba, I. & Wheeler, S. (2006). Wikis, blogs and podcasts: a new generation of Web-based tools for virtual collaborative clinical practice and education. *BMC Medical Education*, 6:41

Maged N. & Boulos, K. & Hetherington, L. & Wheeler, S. (2007) Second Life: an overview of the potential of 3-D virtual worlds in medical and health education. *Health Information and Libraries Journal*, 24, pp.233–245.

Stout, P. A. & Villegas, J. & Kim, H. (2001) Enhancing learning through use of interactive tools on health-related websites. *Health Education Research*, Volume16, Issue6 Pp. 721-733

Rao, S. & Swartz, A. & Obeid, L. & Rao, S. & Joyce, B. & Whitehouse, S. & Horst, M. & Butler, J. & Kinnen, R. & Shepard, A. & Rubinfeld, I. (2010) e-Portfolio Competency Metadata: Pilot Study for a Call to Action. *Journal of medical systems*, May 6.

הצגת מאמרים והפעלת הקבוצה על ידי הסטודנטים

תאריך: 29.11.10

נושא השיעור ופריטים ביבליוגרפים:

7. תחקיר כאסטרטגיה ללמידה ארגונית

The U.S. army's after action reviews: seizing the chance to learn an excerpt from:
David A Garvin, "Learning In Action, A Guide to Putting the Learning Organization to Work" (Boston: Harvard Business School Press, 2000),106-116.

Serrat, O.(2008) Conducting After-Action Reviews and Retrospect's. Knowledge Solutions October

<http://www.adb.org/Documents/Information/Knowledge-Solutions/Conducting-After-Action-Reviews.pdf>

After-action review technical guidance (2006) http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNADF360.pdf

תחקיר בארגוני בריאות

Vashdi, D.R. and Erez, M. and Bamberger, P.A, and Weiss-meilik, A. (2007) Briefing-Debriefing: using a reflexive organizational learning model from the military to enhance the performance of surgical teams. *Human Resource Management, Spring 2007, Vol. 46, No. 1, Pp. 115–142*

Lockyer, J. and Gondocz, T. and Thivierge, R.L. (2004) Knowledge Translation: The Role and Place of Practice Reflection. *The Journal of Continuing Education in the Health Professions, Volume 24, pp. 50-56.*

הצגת מאמרים והפעלת הקבוצה על ידי הסטודנטים

תאריך: 6.12.10

נושא השיעור ופריטים ביבליוגרפיים:

8. סימולציה וסימולציה רפואית

הרצאות הקריה הרפואית רמב"ם (2009) סימולציה רפואית ככלי לשינוי תרבות הבטיחות והאיכות ברפואה. הרצאתו של פרופ' אמיתי זיו, מנהל המרכז הארצי לסימולציות רפואיות וסמנכ"ל המרכז הרפואי שיבא, תל השומר בנושא סימולציה רפואית. <http://actv.haifa.ac.il/programs/Item.aspx?it=1406>

Prion, S. (2008). A Practical Framework for Evaluating the Impact of Clinical Simulation Experiences in Pre licensure Nursing Education. *Clinical Simulation in Nursing* 4, e69-e78.

Docherty, C & Hoy, D. & Topp, H & Trinder, K. (2005) E-Learning techniques supporting problem based learning in clinical simulation. *International Journal of Medical Informatics* 74, 527—533.

Cantrell, M. A. (2008). The Importance of Debriefing in Clinical Simulations. *Clinical Simulation in Nursing*, 4,p19-p23.

J Shapiro, M. J. & Morey, C. & Small, S. D. & Langford, V. & Kaylor, C. J. & Jagminas, L. & Suner, S. & Salisbury, M. L. & Simon, R. and Jay, G. D.(2004) Simulation based

teamwork training for emergency department staff: does it improve clinical team performance when added to an existing didactic teamwork curriculum?. *Qual. Saf. Health Care*; 13; 417-421.

Gallagher, A. G. & Ritter, E. M & Champion, H. & Higgins, G. & Fried, M. P. & Moses, G. & Smith, C. D. and Satava, R. M. (2005) Virtual Reality Simulation for the Operating Room. *Ann Surg*. February; 241(2): 364–372.

Karim Qayumi, A. (2010) Centre of Excellence For Simulation Education and Innovation (CESEI). *Journal of Surgical Education*, Volume 67, Issue 4, Pages 265-269.

הצגת מאמרים והפעלת הקבוצה על ידי הסטודנטים

תאריך: 13.12.10

נושא השיעור ופריטים ביבליוגרפים:

9. סימולציה רפואית

Zyda, M (2005) From visual simulation to virtual reality to games. *Computer* Volume: 38 Issue: 9

Wilson, M. & Shepherd, I. & Kelly, C. & Pitzner, J. (2005) Assessment of a low-fidelity human patient simulator for the acquisition of nursing skills, *Nurse Education Today* 25, 56–67.

Jeffries, P. R. (2005) A framework for Designing, Implementing, and Evaluating Simulations Used as Teaching Strategies in Nursing. *Nursing Education Perspectives*, March / April Vol. 26 No.2.

Yellowlees, P. M. & Cook, J. N. (2006) Education About Hallucinations Using an Internet Virtual Reality System: A Qualitative Survey. *Academic Psychiatry*, 30:6, November-December, 534-539.

הצגת מאמרים והפעלת הקבוצה על ידי הסטודנטים

תאריך: 20.12.10

נושא השיעור ופריטים ביבליוגרפיים:

10. סביבת העבודה – המאפיינים הייחודיים של סביבת העבודה בסייעוד ולמידה ארגונית

Aiken, L. H. and Patrician, P. A. (2000) Measuring Organizational Traits of Hospitals: The Revised Nursing Work Index. *Nursing Research*, Volume 49(3), May/June, pp 146-153.

Stordeur, S. and D'Hoore, W. and Vandenberghe, C. (2001) Leadership, organizational stress, and emotional exhaustion among hospital nursing staff. *Journal of Advanced Nursing* Volume, 35 Issue 4, Pages 533 – 542.

Shapira-Lishchinsky, O. (2009) Ethical Dilemmas: The Experiences of Israeli Nurses. *Qualitative Health Research*, XX(X) 1–10.

McVicar, A. (2003). Workplace stress in nursing: a literature review. *Journal of Advanced Nursing*, 44(6), 633–642.

הצגת מאמרים והפעלת הקבוצה על ידי הסטודנטים

תאריך: 27.12.10

נושא השיעור:

11. הצגת פרויקטים של הסטודנטים

תאריך: 3.1.11

נושא השיעור:

12. הצגת פרויקטים של הסטודנטים

תאריך: 10.1.11

נושא השיעור:

13: הצגת פרויקטים של הסטודנטים סיכום אינטגרטיבי של החומר הנלמד

אוניברסיטת חיפה
University of Haifa
جامعة حيفا

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות

החוג לסייעוד ע"ש צ'ריל ספנסר

Faculty of Social Welfare & Health Sciences

The Cheryl Spencer Department of Nursing

הנחיות לפרויקט קבוצתי (50%)

הפרויקט הקבוצתי יתבצע בקבוצות של 4 סטודנטים כל קבוצה. החל מהשבוע השני לקורס קבוצת

הסטודנטים אחראית על תחום אחד מהתחומים הבאים:

- פורטל התנסויות בסייעוד
- פיתוח סימולציות בסייעוד
- פיתוח תחקירים כאמצעי ללמידה בקליניקה
- אסטרטגיות ואמצעים ללמידת מבוגרים
- אתר לימודים קליניים בהיילרן
- מעבדה של מיומנויות בסיסיות בסייעוד (שנה ב)
- פיתוח נושא החשבון הרפואי ומניעת טעויות בחלוקת תרופות

קבוצת הסטודנטים מבצעת את הפרויקט בהתאם להנחיות הבאות:

1. בוחרת את אחד הנושאים המופיעים ברשימה
2. מגדירה את המטרות הראשוניות של הפרויקט
3. מגדירה את המשימות לפרויקט בהתאם ליעדים שמגדירה
4. מחלקת את המשימות בין חברי הקבוצה
5. מדווחת אחת בשבוע בפורום שנמצא באתר הקורס בהיילרן
6. מגדירה את קצב ההתקדמות ואת ההצלחות שלה
7. מציגה את הפרויקט בשיעורים בסיום הסמסטר

הנחיות לתרגיל: קריאת מאמר והצגתו (40%)

התרגיל מוגש בזוגות.

נא בחרו את אחד הנושאים המופיעים בטבלה והציגו בתאריך המופיע בטבלה בכיתה את עיקרי המאמרים

בהתאם להנחיות הבאות:

- כל סטודנט בוחר מאמר שיציג בכיתה. את המאמר יש לסכם לכדי תקציר ולשלוח שבוע לפני ההגשה בכיתה במייל למרצה לכתובת הבאה: dwilhelm@univ.haifa.ac.il. התקציר יופיע באתר הקורס לטובת הסטודנטים כהכנה לשיעור.
- הציגו את המאמר בכיתה. הנחיות להצגת המאמר:
  1. הכינו הפעלה לקבוצת הסטודנטים בכיתה במשך 20 דקות. יש להשתמש במשחקי למידה ובאביזרים שונים באופן יצירתי ולא באמצעות מצגת (בהסתמך על עקרונות ללמידת מבוגרים

ולמידה רבת עוצמה). הפעילות הלימודית תתבסס על המושגים המרכזיים שעולים במאמר ובתובנות

של הסטודנט לאחר קריאת המאמר.

2. הכינו מבדק לבדיקת ידע והבנה באמצעים יצירתיים והפעילו אותו בכיתה (עד 10 דקות)

3. בצעו שיחה רפלקטיבית לסיכום הפעילות